

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор закладу вищої освіти

Буковинського державного
медичного університету

професор

Ігор ГЕРУШ

«16» жовтня 2024 р.



ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Ошурка Анатолія Павловича на тему «Обґрунтування реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу нижньої щелепи», що представлена на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук у галузі знань «22 – Охорона здоров'я» за спеціальностями «221 – Стоматологія» (спеціалізація: 14.01.22 – Стоматологія) та «222 – Медицина» (спеціалізація: 14.03.01 – Нормальна анатомія)

Комісія, створена згідно з Наказом ректора про введення в дію рішень Вченої ради Буковинського державного медичного університету МОЗ України (наказ № 405-Адм. від 13.09.2024 року), у складі: доктора медичних наук, професора Белікова Олександра Борисовича (рецензент), доктора медичних наук, професора Годованець Оксани Іванівни (рецензент), доктора медичних наук, професора Хмари Тетяни Володимирівни (рецензент), проаналізувала результати виконання здобувачем наукового ступеня доктора медичних наук, докторантом кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, доктором філософії Ошурком Анатолієм Павловичем індивідуального плану наукових досліджень, ознайомила з текстом дисертації та опублікованими науковими статтями й тезами за темою дисертації, висновками засідань комісії біомедичної етики Буковинського державного медичного університету (протокол № 2 від 21.10.2021 р. та протокол № 8 від 16.05.2024 р.), висновком комісії щодо перевірки первинних матеріалів дисертаційної роботи, висновком наукового консультанта – доктора медичних наук, професора Олійника Ігоря Юрійовича, а, також, заслухала доповідь здобувача у вигляді презентації дисертаційної роботи на фаховому семінарі з проведення попередньої експертизи докторської дисертації та відповіді здобувача на запитання учасників фахового семінару.

Обґрунтування обраної теми дисертації

Розширення та поглиблення знань про кількісну морфологію кісткової тканини стає все більш нагальною потребою у зв'язку із запитами клінічної стоматології та й медицини в цілому. За даними низки авторів поширеність дефектів зубних рядів у бічних відділах нижньої щелепи (НЩ) спостерігається від 48,3 % до 55,8 % серед людей різних вікових груп, які звертаються по стоматологічну допомогу. Перед клініцистом, чи то дослідником, постає двояка проблематика щодо вибору методів діагностики та впровадження комплексу оздоровчих заходів зі створення оптимальних умов для реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини НЩ, зумовленої ранньою втратою жувальної групи зубів.

Здавалося б застосування дентальних імплантатів швидко та якісно вирішує поставлені проблемні завдання у досягненні мети, проте, досить часто бувають обмеженими і супроводжуються певними труднощами. Перш за все, ці труднощі зумовлені близьким розташуванням важливих анатомічних структур, а саме судинно-нервового пучка в каналі/каналах НЩ, топографічне прокладання якого прямо залежить від атрофії кісткової тканини щелепи, зумовленої втратою зубів, особливо, у її дистальних відділах. І по сьогодні дана проблема немає свого остаточно вирішення, що часто обмежує дії лікаря-стоматолога у виборі методів реабілітації та прогнозі можливих ускладнень (парезу чи навіть ішемічного ураження розгалужень третьої гілки трійчастого нерву) та потребує подальшого вивчення.

Для таких досліджень необхідна модель математичної реконструкції рентгенівського зображення об'єктів, що досягається за допомогою застосування методу комп'ютерної томографії (КТ) і дозволяє провести більш детальний аналіз та реконструкцію зображення в різних проєкціях. Саме з цих позицій важливо зазначити місце КТ у диференційній діагностиці, що дає змогу встановити особливості топографії структур НЩ, одержати інформацію про будову зовнішньої та внутрішньої кортикальних пластинок та визначити денситометричні значення, які вказують на якісні характеристики та відображають тип щільності кісткової тканини НЩ, навіть у її віковій динаміці.

Водночас, ключовим завданням для лікаря-стоматолога була й залишається реабілітація пацієнтів із забезпеченням функціональних протетичних та естетичних потреб. Відомою є поява нових методик безпосередньої імплантації з негайним навантаженням, як результат пошуку альтернативи існуючим, проте їх використання потребує вирішення низки клінічних питань, пов'язаних із невідповідністю форми лунки формі імплантату, особливо при ускладненому видаленні зуба; існування фізіологічних термінів остеогенезу та кератинізації, неконтрольованої регенерації тканин та початкової після екстракційної нестачі

слизової оболонки у пришийковій ділянці, що безумовно впливає на якість функціонування майбутньої ортопедичної конструкції.

Сучасна наукова література містить багато робіт, присвячених як вивченню морфологічних змін кісткової тканини під час імплантації за умов використання кістково-пластичного матеріалу, застосування остеоіндуктивних препаратів для заміщення кісткових дефектів у стоматології, так і подає результати застосування модифікованого протоколу дентальної імплантації пацієнтам з низькою щільністю кісткової тканини в ділянці імплантації. Пропонуються комплексні методи хірургічної підготовки хворих до ортопедичної реабілітації залежно від стану тканин протезного ложа. Клініцисти-дослідники намагаються добрати необхідний арсенал методів діагностики та обрати належні протоколи реабілітації, враховуючи суб'єктивну оцінку функціональних розладів, і відповідним чином коригувати план лікування через проведення диференційної діагностики. Іноді така кількісна оцінка, вищезазначених чинників, не може бути виконана у короткі терміни, а пацієнт уже вимагає швидкий естетичний результат. Саме тому серед лікарів-стоматологів дуже популярним новим вирішенням поставлених завдань стали сплінт-терапія і перебудова міотатичного рефлексу, що є дуже цінними способами виключення функціонального ризику в тих випадках, коли справа стосується естетичної реабілітації пацієнтів.

Подавши вищенаведені обґрунтування, можна стверджувати, що результати саме комплексного дослідження мають сьогодні не тільки теоретичне значення, але й важливі для клінічної стоматології, оскільки можуть стати підґрунтям для напрацювання нових ефективних методів профілактики та лікування патологічних станів кісткової тканини щелеп із використанням аутоклітинних трансплантатів, для аугментації та направленої регенерації, зокрема, лікування атрофій з відновленням морфологічних властивостей кісткової тканини. Використання методів субкортикальної та базальної імплантації, з попередньою КТ-діагностикою, що забезпечує морфометричне та денситометричне визначення, реабілітацію пацієнтів із атрофією кісткової тканини, що ускладнена топографо-анатомічною особливістю каналу НЩ, враховуючи протетичні властивості для відновлення жувальної ефективності, мовлення та естетичних функцій.

З огляду на вищевказане, не викликає сумнівів, що здобувач підняв важливе проблемне питання, що потребує свого вирішення та має велику перспективу практичного застосування в ортопедичній і терапевтичній стоматології, щелепно-лицевій хірургії, анатомії, гістології, фізіології й інших галузях медицини та вказує на актуальність проведеного А.П. Ошурком дисертаційного дослідження, що повністю відповідає запитам практичної стоматології та теоретичної медицини.

Ступінь обґрунтованості положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота викладення в опублікованих працях

Як головну мету дисертаційної роботи докторант визначив дослідити анатомо-топографічні особливості каналу НЩ людини при атрофії кісткової тканини, зумовленої набутими двосторонніми кінцевими дефектами зубних рядів та обрати методи реабілітації з відновленням функціональних властивостей.

Тому, до числа пріоритетних завдань, які підлягали розв'язанню під час виконання наукового дослідження, було віднесено наступне:

1. Дослідити структурно-топографічні особливості та можливі анатомічні варіанти каналу/каналів НЩ в залежності від атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою жувальної групи зубів у людей різних вікових категорій (25-75 років);
2. Розробити класифікацію структурної топографії лівого та правого каналів НЩ із врахуванням анатомічних варіантів, зумовлених атрофією кісткової тканини, при умові набутих кінцевих дефектів зубних рядів.
3. Провести лікування атрофій з відновленням морфологічних властивостей кісткової тканини, із застосуванням аутоклітинних трансплантатів для аугментації та її направленої регенерації.
4. Забезпечити реабілітацію пацієнтів, використовуючи методи субкортикальної та імплантації по рівню кортикального шару із врахуванням функціональних властивостей для відновлення жувальної ефективності, мовлення та естетичних функцій.
5. Порівняти вікову динаміку отриманих морфометричних, денситометричних показників та результатів резонансно-частотного аналізу, електронної і скануючої мікроскопії з проведенням їх математичної обробки, статистичного аналізу отриманих даних.

Об'єктом дисертаційного дослідження є реабілітація дистальних сегментів НЩ людини зрілого та літнього віку, з атрофією кісткової тканини зумовленої втратою жувальної групи зубів, ускладненої анатомо-топографічними особливостями її каналу/каналів; предмет дослідження включав визначення взаємозв'язку анатомо-топографічної мінливості каналу/каналів, морфометричної та денситометричної залежності зміни між кортикальними та трабекулярними шарами кісткової тканини НЩ при їх атрофії, зумовленій втратою жувальної групи зубів та обраних методів реабілітації з відновленням функціональних властивостей.

Дисертаційна робота Ошурка А.П. виконана на основі добору методології та

коректного застосування дизайну, що відповідає загальним принципам наукового пізнання й біоетичним принципам досліджень для людини, базується на детальному огляді та аналізі наукових джерел за темою дисертаційного дослідження, чіткому визначенні мети та завдань, достатній кількості матеріалу дослідження для отримання достовірних результатів. Здобувач, згідно Договорів про наукову співпрацю № 1 від 28.09.2021 р. та № 2 від 29.09.2021 р. із великої за кількістю (1486) бази КТ цифрових сканувань скронево-нижньощелепної ділянки осіб зрілого віку, що зверталися за медичною допомогою і були пацієнтами МЦ ПП Центр зуболікарських послуг «Дантист» (сmt. Рафалівка, Рівненська обл.) і ТОВ «Центр медичної 3D діагностики» (м. Львів) та яким виключно за медичними показами було проведено КТ-обстеження, для подальшого опрацювання відібрав 136 серій деперсоніфікованих КТ цифрових сканувань. Обстежуваних осіб було поділено, відповідно до віку та статі, на коректно сформовані групи дослідження та контролю, що дозволило автору проводити їх наступне статистичне порівняння.

Для досягнення мети роботи та виконання п'яти сформованих завдань здобувач використав високоінформативні пошуково-бібліографічний метод, методи параклінічного відбору за рентгенологічними КТ-обстеженнями; морфометричний і денситометричний КТ-програмні методи; методи виготовлення КТ-тривимірних реконструкційних моделей; методи електронної мікроскопії, а з метою реабілітації пацієнтів: метод керованої тканинної регенерації, що базується на застосуванні аутологічної тромбоцитарної плазми відповідно до технології ENDORET PRGF (Plasma Rich in Growth Factors); малоінвазивних методик з використання коротких ($h = 6,5 \text{ mm}$ X $b = 4.0 \text{ mm}$) та ультракоротких ($h = 5,5 \text{ mm}$ X $b = 4.0 \text{ mm}$) субкортикальних імплантатів; резонансно-частотного аналізу (РЧА); методи математичного моделювання та статистичної обробки, що дозволили об'єктивізувати отримані результати.

Використання покладеної в основу роботи методики отримання плазми збагаченої тромбоцитами здійснювалось на основі пройденого Ошурком А.П. відповідного стажування в Іспанії, за вибором власного клінічного досвіду застосування техніки Endoret – PRGF (Human Technology, BTI, Spain) з метою раціонального забору, підготовки та формування аутоклітинних трансплантатів для направленої регенерації кісткової тканини НЩ, зумовленої втратою жувальної групи зубів, та здійснювалось на основі укладеної Міжнародної угоди про наукову співпрацю між Інститутом біотехнології людини Едуарда Анітуя, (Віторія Гастейз, Іспанія) та Буковинським державним медичним університетом (Чернівці, Україна), підписаної виконавчим директором В.Т.І. Biotechnology Institute S.L., Ігнасіо АПАРІСІО, від 19.10.2021 р. та ректором ЗВО Буковинського

державного медичного університету МОЗ України, від 17.11.2021 р., вх. № 12-05 /10.

Електронно-мікроскопічні дослідження проводились на базі Міжкафедральної лабораторії електронної мікроскопії ЛНМУ імені Данила Галицького (м. Львів), згідно Угоди про наукову співпрацю від 15.01.2024 р.

Дисертаційна робота виконана згідно плану наукових досліджень Буковинського державного медичного університету МОЗ України (Чернівці) як складова комплексної науково-дослідної роботи кафедри гістології, цитології та ембріології «Структурно-функціональні особливості тканин і органів в онтогенезі, закономірності варіантної, конституційної, статеві-вікової та порівняльної морфології людини» (№ державної реєстрації 0121U110121). Дисертант виконував дослідження спрямоване на розв'язання наукової проблеми з обґрунтування реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу НЩ при втраті жувальної групи зубів.

Об'єм опрацьованого матеріалу, згідно критеріїв включення та виключення, забезпечив кількісно проведення даного дослідження і наочність отриманих показників, за якими проводився аналіз і формувалися та формулювалися результати дисертаційної роботи.

Дванадцять висновків, які сформулював автор, логічно впливають з одержаних результатів, науково обґрунтовані, відповідають меті та завданням дослідження, побудовані за змістом дисертації. Водночас, висновки достатньо широко висвітлені в наукових публікаціях здобувача.

Достовірність отриманих Ошурком А.П. результатів базується на достатній кількості матеріалу дослідження, науково правильному доборі інформативних методів дослідження та їх скрупульозному застосуванні. Встановлені факти ілюстровані якісними рисунками, діаграмами та таблицями зі статистично опрацьованими цифровими даними, що сукупно є доказово-документальним підтвердженням проведених досліджень, полегшують сприйняття матеріалу, підкреслюють високу ступінь обґрунтованості дисертаційних положень, формують уяву щодо нового вирішення науково-практичної проблеми. Вміст наукової роботи з її обґрунтуванням та кількістю ілюстративного матеріалу вважаємо достатніми для узагальнень і висновків, що містяться в рукописі дисертації та її анотації.

Вагому наукову новизну результатів, котрі були одержані здобувачем, відзначає той факт, що дисертаційна робота є самостійним завершеним науковим дослідженням, в якому наведено теоретичне узагальнення та обґрунтування вирішення наукової проблеми, яка полягала в комплексному вивченні проявів варіантної анатомії та топографічних особливостей каналу/каналів НЩ при атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою жувальної групи зубів, із використанням сучасних рентгенологічних методів дослідження, аналізу та обґрунтуванням малоінвазивних методів реабілітації пацієнтів з врахуванням надалі протетичних

властивостей щодо відновлення жувальної ефективності, мовлення та естетичних функцій.

Уперше, за результатами дослідження, отримано нові дані щодо анатомо-топографічних особливостей і варіантної анатомії каналу/каналів НЩ у пацієнтів із атрофією кісткової тканини, зумовленою кінцевими дефектами зубних рядів, що має суттєве прикладне значення для розв'язання проблемних питань стоматологічної практики та перспективи реабілітації стоматологічних пацієнтів.

Уперше здійснено морфометричний аналіз топографічної мінливості лівого та правого каналів НЩ людини, проведено порівняння вікової динаміки морфометричних та денситометричних її показників у постнатальному онтогенезі при атрофії кісткової тканини (зумовленої кінцевими дефектами зубного ряду). Із застосуванням методу КТ проведено клініко-одонтологічний аналіз структурної топографії каналу/каналів НЩ при атрофії її кісткової тканини.

Уперше, спираючись на проведене дослідження, розроблено та оприлюднено анатомо-топографічну класифікацію каналу НЩ при атрофії кісткової тканини, яка апробована й впроваджена у клінічне застосування та має розкриті у дослідженні наукове обґрунтування.

Здійснено розширений опис морфологічних особливостей кісткової тканини при «атрофії від бездіяльності» на прикладі сегменту НЩ людини. Оприлюднено клінічний досвід лікування «атрофії від бездіяльності» із використанням аутоклітинних трансплантатів, на прикладі беззубого сегменту щелепи.

Уперше надано обґрунтування ефективності застосування продуктів аутологічного мезоконцентрату – Plasma Rich in Growth Factors (PRGF) за результатами проведеного електронно-мікроскопічного аналізу як при дослідженні продуктів аутомезоконцентрату, так і шляхом дослідження постаугментативної кісткової тканини НЩ.

Залежно від топографії каналу НЩ, ступеня атрофії та щільності кісткової тканини в умовних одиницях сірості (УОС) уперше отримано та запропоновано нові дані щодо обрання методів реабілітації: при використанні аутоклітинних трансплантатів для аугментації та направленої регенерації кісткової тканини; при застосуванні коротких та ультракоротких імплантатів; щодо відновлення функціональних властивостей зубного ряду, у часі – негайного чи віддаленого (постостеоінтеграційного) навантаження на імплантати.

Описано апробацію клінічного досвіду, за цих умов, реабілітації пацієнтів із використанням коротких, ультракоротких імплантатів за методикою кортикальної (за рівнем кортикального шару) та субкортикальної імплантації. Із застосуванням методу резонансно-частотного аналізу досліджено первинну та постінтеграційну стабільність коротких, ультракоротких імплантатів.

Наукову новизну і достовірність результатів дослідження підтверджують статистично опрацьовані цифрові дані, що представлені у 18 основних таблицях рукопису дисертації.

Таким чином, належний науковий рівень докторської дисертаційної роботи Ошурка А.П. забезпечений дотриманням усіх вимог до дисертацій на здобуття ступеня доктора медичних наук як на етапі її планування, так і на етапі її безпосереднього виконання – від обрання актуальної теми, визначення мети і конкретних завдань роботи, обрання методів досліджень, ретельним опрацюванням даних та аналізом результатів досліджень з їх порівнянням із сучасними даними наукової літератури, достовірною статистичною обробкою та узагальненням отриманих результатів.

Розглядаючи особистий внесок докторанта, необхідно підкреслити, що дисертаційна робота здобувача є завершеним самостійним науковим дослідженням. Започатковуючи, на основі проведеного патентно-інформаційного пошуку та аналізу наукової літератури, виконання дисертаційної роботи, автор визначив невирішену наукову проблему, що вимагала свого окремого розв'язання, сформулював ідею та тему дисертаційного дослідження. Самостійно уклав мету та завдання наукового пошуку, зібрав матеріал дослідження, підібрав та опанував методи його проведення. Освоїв методологію аналізу конусно-променевих цифрових КТ-обстежень стоматологічних пацієнтів, КТ-програмні морфометричні й денситометричні методи та метод виготовлення 3D-реконструкційних моделей. Пройшов стажування на базі Інституту біотехнології людини Едуардо Анітуа, Віторія Гастейз, Іспанія (Eduardo Anitua Institute of Human Biotechnology, Vitoria Gasteiz, Spain), де освоїв методику отримання плазми збагаченої тромбоцитами на основі техніки ENDORET-PRGF (Human Technology, BTI, Spain) з метою раціонального забору, підготовки та формування аутоклітинних трансплантатів для направленої регенерації атрофічно зміненої кісткової тканини НЩ, зумовленої втратою жувальної групи зубів. Отримав статус “OPINIO – Лідер ключових думок” компанії BTI Іспанія з правом впровадження та популяризації даної методики в Україні. Ініціював підписання Міжнародної угоди про наукову співпрацю, укладеної в жовтні-листопаді 2021 року, між цим науковим закладом та ЗВО Буковинським державним медичним університетом (Чернівці, Україна). З метою реабілітації пацієнтів, особисто провів всі включені в дисертаційне дослідження хірургічні оперативні втручання із застосуванням аутоклітинних трансплантатів для направленої регенерації кісткової тканини НЩ при її атрофії, зумовленої втратою жувальної групи зубів. Освоїв і застосовував метод резонансно-частотного аналізу техніки Penguin Instruments з дослідженням первинної та постостеоінтеграційної стабільності встановлених дентальних коротких й ультракоротких імплантатів пацієнтам, які

були залучені у клінічний експеримент. Самостійно виконав забір матеріалу для всіх морфологічних досліджень. Провів статистичну обробку результатів морфометричного, денситометричного, мікроскопічного / електронно-мікроскопічного досліджень та резонансно-частотного аналізу, надав їх інтерпретацію щодо обґрунтування реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу НЩ. Провів аналіз та узагальнення отриманих наукових результатів, написав усі розділи рукопису дисертації. Основні наукові положення і висновки сформульовані разом із науковим консультантом. У наукових працях, що опубліковані у співавторстві, участь дисертанта є визначальною та полягає у реалізації ідей здобувача.

Матеріали дисертації відображені в 50 наукових працях, із них: 25 наукових статей, з яких: 20 статей – у фахових наукових виданнях України, рекомендованих ДАК МОН України для оприлюднення результатів дисертаційних досліджень, 5 статей – у наукових рецензованих періодичних виданнях країн Європейського Союзу (із заявленої загальної кількості опублікованих статей: 11 – у наукових журналах, включених до наукометричних баз Scopus та Web of Science, 4 – одноосібні); 16 публікацій – у збірниках матеріалів наукових форумів різного рівня; 3 – нововведення, що включені до Переліку наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я України, 6 – свідоцтва авторського права на твір.

Безпосередній особистий внесок здобувача до наукових публікацій є наступним:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації :

1. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Yaremchuk NI, Makarchuk IS. Morphological features of bone tissue in "disuse atrophy" on the example of a segment of the human lower jaw: clinical experience of treatment. *Biomedical and biosocial anthropology*. 2021;42:5-11. doi: [10.31393/bba42-2021-01](https://doi.org/10.31393/bba42-2021-01) [рецензоване наукове видання країни ЄС]. (Здобувачем проведено пошук наукової літератури, здійснено добір з аналізом КТ пацієнтів, сформульовано висновки з врахуванням власного клінічного досвіду лікування, підготовлено матеріал до друку.)
2. Ошурко АП, Олійник ІЮ, Кузняк НБ. Особливості топографії правого каналу нижньої щелепи людини при атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою зубів. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2021;6(5):102-9. doi: [10.26693/jmbs06.05.102](https://doi.org/10.26693/jmbs06.05.102) [фахове наукове видання України]. (Здобувачем проаналізовано наукову літературу, проведено пошук і добір клінічного матеріалу з аналізом відібраних КТ пацієнтів, підготовлено висновки з

врахуванням власного клінічного досвіду та підготовлено статтю до друку.)

3. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kuzniak NB. Morphological significance of bone atrophy for topographic features of the left mandibular canal. *Світ медицини та біології*. 2021;4:131-5. doi: [10.26724/2079-8334-2021-4-78-131-135](https://doi.org/10.26724/2079-8334-2021-4-78-131-135) [Web of Science Core Collection, Q4]. (Здобувачем здійснено добір клінічного матеріалу з аналізом відібраних КТ пацієнтів, описано морфологічне значення атрофії кісткової тканини та особливості топографії лівого каналу нижньої щелепи, укладено висновки та підготовлено статтю до друку.)

4. Ошурко АП. Прогресивність вітчизняних та світових наукових обґрунтувань у реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу нижньої щелепи. *Вісник проблем біології і медицини*. 2021;4(162):55-60. doi: [10.29254/2077-4214-2021-4-162-55-60](https://doi.org/10.29254/2077-4214-2021-4-162-55-60) [фахове наукове видання України].

5. Ошурко АП, Олійник ІЮ, Кузняк НБ, Яковець КІ. Порівняльний аналіз структурної топографії каналу нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини із застосуванням методу комп'ютерної томографії. *Буковинський медичний вісник*. 2021;25(4):68-74. doi: [10.24061/2413-0737.XXV.4.100.2021.12](https://doi.org/10.24061/2413-0737.XXV.4.100.2021.12) [фахове наукове видання України]. (Здобувачем здійснено добір клінічного матеріалу з порівняльним аналізом добірки КТ-обстежень пацієнтів, описано структурні особливості топографії каналу нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини, укладено висновки та підготовлено статтю до друку.)

6. Ошурко АП, Олійник ІЮ, Кузняк НБ, Яремчук НІ, Макаруч ІС. Значення морфометричного дослідження для визначення мінливості топографічних співвідношень структур нижньої щелепи на прикладі сагітального зрізу її кута. *Клінічна та експериментальна патологія*. 2021;20(4):58-65. doi: [10.24061/1727-4338.XX.4.78.2021.7](https://doi.org/10.24061/1727-4338.XX.4.78.2021.7) [фахове наукове видання України]. (Здобувачем проведено пошук наукової літератури, здійснено добір клінічного матеріалу КТ-обстежень пацієнтів, проведено морфометричні дослідження, описано мінливості топографічних співвідношень структур нижньої щелепи, підготовлено статтю до друку.)

7. Oshurko AP. Densitometric assessment in the justification of rehabilitation of patients with atrophy of the bone tissue of the mandible, on the right side. *Вісник морфології*. 2022;28(1):42-7. doi: [10.31393/morphology-journal-2022-28\(1\)-06](https://doi.org/10.31393/morphology-journal-2022-28(1)-06). [Scopus, Q4].

8. Ошурко АП. Результати денситометричної оцінки при атрофії кісткової тканини нижньої щелепи, з лівої сторони. *Вісник проблем біології і медицини*. 2022; 1(163):235-40. doi: [10.29254/2077-4214-2022-1-163-235-240](https://doi.org/10.29254/2077-4214-2022-1-163-235-240) [фахове наукове видання України].

9. Ошурко АП. Обґрунтування вибору ефективних методик для отримання аутоклітинних трансплантатів. *Вісник стоматології*. 2022;1(118):43-9. doi:

- <https://doi.org/10.35220/2078-8916-2022-43-1.8> [фахове наукове видання України].
10. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kuzniak NB, Fedoniuk LYa. Morphometric analysis of topographic variability of the left and right mandibular canals in case of loss of the masticatory teeth. *Wiad Lek.* 2022;75(3):664-9. doi: [10.36740/WLek202203118](https://doi.org/10.36740/WLek202203118) [Scopus, Q4]. (Здобувачем проведено пошук наукової літератури, здійснено добір КТ пацієнтів із морфометричним аналізом топографічної мінливості лівого та правого каналів нижньої щелепи при втраті жувальної групи зубів, підготовлено статтю до друку.)
 11. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kuzniak NB, Holovatskyi AS. Comparative analysis of densitometric determination of bone tissue in the case of loss of the masticatory teeth of the mandible. *Клінічна анатомія та оперативна хірургія.* 2022;21(1):26-32. doi: [10.24061/1727-0847.21.1.2022.05](https://doi.org/10.24061/1727-0847.21.1.2022.05) [фахове наукове видання України]. (Здобувачем проведено пошук наукової літератури, здійснено добір матеріалу дослідження із порівняльним аналізом денситометричних визначень кісткової тканини нижньої щелепи при втраті жувальної групи зубів, підготовлено статтю до друку.)
 12. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kuzniak NB. Variant anatomy of the mandibular canal topography. *Вісник морфології.* 2022;28(2):62-8. doi: [10.31393/morphology-journal-2022-28\(2\)-09](https://doi.org/10.31393/morphology-journal-2022-28(2)-09). [Scopus, Q4]. (Здобувачем здійснено добір КТ-обстежень пацієнтів та проведено опис варіантної анатомії топографії каналу нижньої щелепи при втраті жувальної групи зубів, підготовлено статтю до друку.)
 13. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kuzniak NB. Classification of the topography of the mandibular canal in case of bone atrophy caused by the loss of the masticatory teeth. *Вісник проблем біології і медицини.* 2022;2(2):131-5. doi: [10.29254/2077-4214-2022-2-2-165-131-135](https://doi.org/10.29254/2077-4214-2022-2-2-165-131-135) [фахове наукове видання України]. (Здобувачем здійснено добір матеріалу дослідження з його вивченням та систематикою, подано ідею анатомічної систематизації топографії каналу нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини зумовленої втратою жувальної групи зубів, підготовлено статтю до друку.)
 14. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kuzniak NB. Anatomical and topographic classification of the mandibular canal with bone atrophy caused by the loss of the masticatory teeth. *Romanian Journal of Stomatology.* 2022;68(4):160-6. doi: [10.37897/RJS.2022.4.1](https://doi.org/10.37897/RJS.2022.4.1) [Scopus, Q4]. (Здобувачем здійснено набір та проведено детальну систематизацію набраного і опрацьованого КТ морфологічного матеріалу щодо каналу нижньої щелепи, укладено розширену анатомо-топографічну класифікації каналу нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою жувальної групи зубів, підготовлено статтю до друку.)
 15. Yaremchuk NI, Oshurko AP, Oliinyk IYu. Age assessment of the dynamics of morphological rearrangement of bone tissue of the articular processes of the human lower jaw depending on the loss of the masticatory teeth. *Pol Merkur Lekarski.*

2023;51(2):120-7. doi: [10.36740/merkur202302103](https://doi.org/10.36740/merkur202302103) PMID: 37254758. [Scopus, Q4]. (Здобувачем здійснено відбір та проаналізовано конусно-променеві КТ пацієнтів, подано ідею розробки методики морфометричного та денситометричного дослідження кісткової тканини виросткових відростків нижньої щелепи, проаналізовано їх заміри з узагальненням результатів, укладено статтю до друку.)

16. Oshurko AP, Yaremchuk NI, Oliinyk IYu, Makarchuk IS., Sukhliak VV, Kerimova TM, et al. Significance of variability of anatomical and topographic features of the mandibular canal(s) in clinical dentistry. *Клінічна анатомія та оперативна хірургія*. 2023;2(82):20-27. doi: [10.24061/1727-0847.22.2.2023.14](https://doi.org/10.24061/1727-0847.22.2.2023.14) [фахове наукове видання України]. (Здобувачем підібрано та проаналізовано КТ цифровий матеріал, описано варіантність анатомо-топографічних особливостей каналу/каналів нижньої щелепи у клінічній стоматології, подано статтю до друку.)

17. Yaremchuk NI, Oshurko AP, Oliinyk IYu, Herasym LM, Student VO. Morphodensitometric analysis of the dynamic variability of bone tissue of the coronoid processes of the human mandible, depending on the loss of the masticatory group of teeth. *Світ медицини та біології*. 2023;3(85):186-91. doi: [10.26724/2079-8334-2023-3-85-186-191](https://doi.org/10.26724/2079-8334-2023-3-85-186-191) [Web of Science Core Collection, Q4]. (Здобувачем здійснено відбір та проаналізовано конусно-променеві КТ пацієнтів, подано ідею розробки методики морфометричного та денситометричного дослідження кісткової тканини вінцевих відростків нижньої щелепи, проаналізовано їх заміри з узагальненням результатів, кориговано статтю до друку.)

18. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kuzniak NB, Herasym LM. Resonance frequency analysis – indicator of post-implantation morphology of mandibular bone tissue. *Modern Medical Technology*. October – December 2023;4(59):70-75. doi: [https://doi.org/10.34287/MMT.4\(59\).2023.9](https://doi.org/10.34287/MMT.4(59).2023.9) [Scopus, Q4]. (Здобувачем опрацьовано наукову літературу, освоєно методику застосування резонансно-частотного аналізу, як індикатора постімплантаційної морфології кісткової тканини нижньої щелепи, проведено хірургічні втручання з встановлення імплантатів, проведено клінічні дослідження із застосуванням резонансно-частотного аналізу, на їх основі та із врахуванням клінічного досвіду лікування проаналізовано результати та підготовлено статтю до друку.)

19. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kerimova TM, Pompil ES. Clinical protocol for the preparation and electron microscopic analysis of the obtained products of autologous mesoconcentrate – plasma rich in growth factors (PRGF). *Клінічна та профілактична медицина*. 2023; 6(28):36-44. <https://doi.org/10.31612/2616-4868.6.2023.04> [Scopus, Q4]. (Здобувачем опрацьовано наукову літературу, освоєно методику практичного застосування продуктів аутологічного мезоконцентрату – plasma rich in growth factors (PRGF), деталізовано клінічний протокол підготовки та мікроскопічного

аналізу отриманих продуктів аутологічного мезоконцентрату, на основі клінічного досвіду застосування методики проаналізовано результати та підготовлено статтю до друку.)

20. Яремчук НІ, Ошурко АП, Олійник ІЮ. Порівняльний аналіз щільності кортикального шару кісткової тканини відростків та кута нижньої щелепи при набутих дефектах зубного ряду. *Вісник стоматології*. 2023;4(125):55-62. doi: <https://doi.org/10.35220/2078-8916-2023-50-4.10> [фахове наукове видання України].

(Здобувачем підібрано наукову літературу, здійснено відбір КТ-матеріалу та проведено за ним денситометричний аналіз кісткової тканини відростків гілок та кута нижньої щелепи, проведено статистичне порівняння та узагальнення результатів, подано статтю до друку.)

21. Ошурко АП, Макачук ІС. Анатомічна мінливість відділів нижнього коміркового нерва у людей другого періоду зрілого та літнього віку. *Клінічна анатомія та оперативна хірургія*. 2024;1(85):40–48. doi: <https://doi.org/10.24061/1727-0847.23.1.2024.06> [фахове наукове видання України]. (Здобувачем підібрано та опрацьовано наукову літературу, здійснено добір КТ-матеріалу дослідження та вивчено анатомічну мінливість відділів нижнього коміркового нерва у людей зрілого та літнього віку, проведено статистичне порівняння та узагальнення результатів, редаговано статтю до друку.)

22. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kuzniak NB, Sukhliak VV. Primary and post-osseointegration stability of short (ultra-short) implants on edentulous atrophied distal segments of the mandible - an indicator of immediate or delayed load. *Клінічна та профілактична медицина*. 2024;4(34):63-71. doi: <https://doi.org/10.31612/2616-4868.4.2024.09> [Scopus, Q4]. (Здобувачем проведено добір пацієнтів та всі хірургічні втручання зі встановлення коротких (ультракоротких) імплантів на беззубих атрофованих дистальних сегментах нижньої щелепи, досліджена первинна та постостеоінтеграційна їх стабільність – індикатор негайного, або відтермінованого їх навантаження, узагальнено результати, підготовлено статтю до друку.)

23. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kuzniak NB. Substantiation of the effectiveness of the use of autologous mesoconcentrate products – Plasma Rich in Growth Factors (PRGF) by the results of electron microscopic analysis. *Romanian Journal of Stomatology*. 2024;70(3):160-6. doi: 10.37897/RJS.2022.4.1 [Scopus, Q4]. (Здобувачем опрацьовано наукову літературу, проведено добір пацієнтів та всі хірургічні втручання із застосуванням методики PRGF, проведено електронно-мікроскопічні дослідження, із врахуванням клінічного досвіду та за результатами електронно-мікроскопічного аналізу обґрунтовано ефективність застосування продуктів аутологічного мезоконцентрату – PRGF, узагальнено результати та підготовлено статтю до друку.)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації :

24. Цигикало ОВ, Олійник ІЮ, Ошурко АП, Дмитренко РР, Паліс СЮ, Макаrchук ІС, та ін. Пренатальна морфологія нижньої щелепи людини. *Вісник проблем біології і медицини*. 2022;2(Дод):54-5. doi: 10.29254/2077-4214-2022-2-164/addition-54-55 [фахове наукове видання України]. *(Здобувач провів пошук наукової літератури за напрямком дослідження, здійснив її інтерпретацію, узагальнив результати, прийняв участь у формуванні висновків та підготовці, згідно вимог, статті до друку.)*
25. Ошурко АП, Сухляк ВВ, Лисиця ДЛ, Дундюк-Березіна СІ. Об'єднані заради миру на стоматологічному фронті. *Oral and General Health*. 2022;3(3):21-30. doi: 10.22141/ogh.3.3.2022.128 [фахове наукове видання України]. *(Здобувачу належить ідея написання статті, опрацьовано наукову літературу, фрагментом розкрито новизну, легкодоступність для ознайомлення з отриманими у дисертаційному дослідженні опублікованими новими даними, узагальнено результати та підготовлено статтю до друку.)*
26. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Tsyhykalo OV, Yaremchuk NI, Makarchuk IS. Digital methods for morphometric examination of human lower jaw bone tissue. В: Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю до Всесвітнього дня анатомії Актуальні питання біомедичних наук; 2021 Жов 13; Харків. Харків; 2021, с. 111-3. *(Здобувачем здійснено особистий внесок у проведення пошуку наукової літератури, обґрунтування доцільності використання цифрових методів морфометричного дослідження кісткової тканини нижньої щелепи людини, підготовці тез до друку.)*
27. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Tsyhykalo OV, Yaremchuk NI, Makarchuk IS. Morphological peculiarities of bone tissue in "disuse atrophy" on the example of a segment of the human lower jaw. В: Матеріали п'ятої Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю Теорія та практика сучасної морфології; 2021 Жов 20-22; Дніпро; 2021, с. 110. *(Здобувачем проведено пошук та аналіз наукової літератури, здійснено обґрунтування клінічного дослідження морфологічних особливостей кісткової тканини при "атрофії від бездіяльності" на прикладі сегмента нижньої щелепи людини, підготовлено тези до друку.)*
28. Oshurko AP. Influence of quantitative morphology on topographic features of the left mandibular canal in case of bone atrophy. В: Матеріали 103-ї підсумк. наук.-практ. конф. з міжнар. участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету; 2022 Лют 07, 09, 14; Чернівці. Чернівці; 2022, с. 38.
29. Ошурко АП. Значення результатів морфометричного та денситометричного визначення у реабілітації пацієнтів з атрофією кісткової тканини нижньої щелепи при втраті жувальної групи зубів із правої сторони. В: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Сучасні перспективи розвитку стоматології через призму

досліджень молодих вчених; 2022 Лют 10-11; Рівне. Рівне; 2022, с. 84-8.

30. Ошурко АП, Яремчук НІ, Олійник ІЮ. Морфометрична мінливість кута нижньої щелепи. В: Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяч. 100-річчю від дня народження професорки Вікторії Антонівни Малішевської Прикладні питання сучасної морфології; 2022 Бер 23-24; Чернівці. Чернівці: Медуніверситет; 2022, с. 40-1. *(Здобувачем проведено пошук наукової літератури, проведено і проаналізовано КТ кісткової тканини кута нижньої щелепи, узагальнено результати вікової оцінки морфологічної перебудови кісткової тканини із формуванням їх стислого викладу, підготовлено тези до друку.)*

31. Oshurko AP. Fundamental model for the classification of topography of the human mandibular canal with bone atrophy caused by loss of the masticatory teeth. В: Матеріали 104-ї підсумкової наук.-практ. конф. з міжнар. участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету; 2023 Лют 06, 08, 13; Чернівці. Чернівці; 2023, с. 37-8.

32. Ошурко АП, Панасюк ЮВ, Осипенко СІ. Варіантна анатомія каналу (каналів) нижньої щелепи у клінічній стоматології. В: Матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю Сучасні перспективи розвитку стоматології через призму досліджень молодих вчених; 2023 Лют 07-08; Рівне. Рівне; 2023, с. 74-7. *(Здобувачу належить ідея проведення дослідження, здійснено добір КТ-обстежень пацієнтів та описано варіантну анатомію топографії каналу нижньої щелепи при втраті жувальної групи зубів, здійснено редагування тез до друку.)*

33. Oshurko AP. Qualitative assessment of mandibular bone atrophy as an excellent predictor of primary stability of ultrashort implants. In: Proceedings of 8th International Scientific and Practical Conference Science and Innovation of Modern World; 2023 Apr 20-22; London, United Kingdom. London: Cognum Publishing House; 2023, p. 62-5.

34. Oshurko AP, Oliinyk IYu, Kuzniak NB. Clinical and odontological application of topographic classification of the human mandibular canal. In Proceedings of the XVI International Scientific and Practical Conference Integration of scientific solutions and methods into practice; 2023 Apr 24-25; Paris, France. Paris; 2023, p. 184-6. URL: <https://eu-conf.com/events/integration-of-scientific-solutions-and-methods-into-practice/> *(Здобувачу належить ідея проведення дослідження, обґрунтовано клініко-одонтологічне застосування топографічної класифікації каналу нижньої щелепи людини з конкретним добором КТ-обстежень пацієнтів із втратою жувальної групи зубів, підготовлено тези до друку.)*

35. Oshurko AP, Oliinyk IYu. The role of the adaptive professional development model in the standards of medical education in Ukraine. In: Proceedings Scientific and pedagogical internship Priorities of medical education development in Ukraine and the Baltic States; 2023 Feb 27-Apr 09; Riga, Latvia. Riga: Baltija Publishing; 2023, p. 30-5.

(Здобувач вивчив наукову літературу, здійснив її інтерпретацію, узагальнив результати, сформував висновки та підготував, згідно вимог, тези до друку.)

36. Ошурко АП, Олійник ІЮ, Сухляк ВВ. Остеотомічний шлях, як фактор зниження первинної стабільності коротких та ультракоротких субкортикальних імплантатів. *Український науково-медичний молодіжний журнал*. 2023;138(2 Спец вип):130. doi: [10.32345/USMYJ.SUPPLEMENT.2.2023.5-62](https://doi.org/10.32345/USMYJ.SUPPLEMENT.2.2023.5-62) [фахове наукове видання України]. *(Здобувач провів за напрямком дослідження пошук наукової літератури, на основі досліджень та власного клінічного досвіду здійснив аналіз та інтерпретував результати, підготував тези до друку.)*

37. Ошурко АП. Аутоклітинні трансплантати за методикою Endoret – пріоритет регенеративної медицини. В: Матеріали VII Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю Теорія та практика сучасної морфології; 2023 Лист 1-3; Дніпро. Дніпро; 2023, с. 82-3.

38. Ошурко АП, Олійник ІЮ. Значення якісної оцінки атрофії кісткової тканини нижньої щелепи для прогнозу первинної стабільності ультракоротких імплантатів. *Український науково-медичний молодіжний журнал*. 2023;143(4 Спец вип):23-24. doi: <https://mmj.nmuofficial.com/index.php/journal/issue/view/70/143%20PDF> [фахове наукове видання України]. *(Здобувач опрацював наукову літературу, на основі проведених досліджень надав якісну оцінку атрофії кісткової тканини нижньої щелепи для прогнозу первинної стабільності ультракоротких імплантатів, згідно вимог підготував тези до друку.)*

39. Oshurko AP. Plasma rich in growth factors (PRGF) in targeted regeneration of mandibular bone tissue. В: Матеріали 105-ї підсумкової наук.-практ. конф. з міжнар. участю професорсько-викладацького складу Буковинського державного медичного університету, присвяченої 80-річчю БДМУ; 2024 Лют 05, 07, 12; Чернівці. Чернівці; 2024, с. 36-37.

40. Степаненко СВ, Худякова МЕ, Ошурко АП. Результати клінічного експерименту: реабілітація пацієнтів із використанням коротких та ультракоротких імплантатів при атрофії кісткової тканини у дистальних сегментах нижньої щелепи. В: Матеріали V-ї Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю. Сучасні перспективи розвитку стоматології через призму досліджень молодих вчених; 2024 Лют 07-08; Рівне. Рівне; 2024, с. 262-5. *(Здобувачу належить проведення клінічного експерименту з оцінкою ефективності реабілітації пацієнтів із використанням коротких та ультракоротких імплантатів при атрофії кісткової тканини у дистальних сегментах нижньої щелепи, ідея публікації матеріалу, редагування тез до друку.)*

41. Oshurko AP. Rehabilitation of patients with bone atrophy in the edentulous segments of the human lower jaw using short and ultra-short subcortical implants. In International scientific-practical conference Science, education and technology: global

trends and the regional aspect : collection of materials; 2024 February 3; Tampere, Finland. Tampere; 2024, p. 35-6. URL: <https://www.economics.in.ua/2024/02/3.html>: <https://www.economics.in.ua/p/achive.html>.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації :

42. Ошурко АП, Олійник ІЮ, Цигикало ОВ, Яремчук НІ. Пристрій для вертикальної фіксації об'єктів дослідження під час проведення комп'ютерної томографії щелепно-лицевої та черепно-мозкової ділянок Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. 2021;7:339-41. Реєстр. № 383/7/20. *(Здобувачем втілена в життя ідея розробки даного пристрою з отриманням Патенту на винахід, узагальнено результати використання пристрою, сформовано висновки, підготовлено матеріали до друку.)*

43. Цигикало ОВ, Макачук ІС, Олійник ІЮ, Яремчук НІ, Ошурко АП. Спосіб маркування предметних скелець з серійними гістологічними зрізами. Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. 2021;7:341-2. Реєстр. № 384/7/20. *(Здобувачу належить співавторство щодо ідеї подання нововведення, участь у тестуванні способу, розробці нововведення, підготовці й поданні матеріалів заявки.)*

44. Яремчук НІ, Олійник ІЮ, Цигикало ОВ, Ошурко АП, Макачук І.С. Препарувальна дошка з фіксаторами. Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. 2021;7:342-3. Реєстр. № 385/7/20. *(Здобувачу належить співавторство щодо ідеї оформлення нововведення, тестуванні застосування пристрою, редагуванні матеріалів при підготовці до подання заявки.)*

45. Ошурко АП, Олійник ІЮ, Кузняк НБ. Variant anatomy of the mandibular canal topography. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 20.07.2022 № 113890. Авторське право і суміжні права : Офіційний електронний бюлетень. 2022;72:156. <https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-copyright> *(Здобувач подав ідею реєстрації авторського права на твір щодо спільно опублікованої наукової статті, при підготовці якої здійснив добір КТ-обстежень пацієнтів та провів опис варіантної анатомії топографії каналу нижньої щелепи при втраті жувальної групи зубів; підготував матеріали для реєстрації.)*

46. Ошурко АП, Олійник ІЮ, Кузняк НБ, Яковець КІ. Порівняльний аналіз структурної топографії каналу нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини із застосуванням методу комп'ютерної томографії. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 20.07.2022 № 113891. Авторське право і суміжні права : Офіційний електронний бюлетень. 2022;72:156–7. <https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-copyright> *(Здобувачу належить ідея реєстрації авторського*

права на твір щодо спільно опублікованої наукової статті, для якої ним здійснено добір клінічного матеріалу з порівняльним аналізом добірки КТ-обстежень пацієнтів, описано структурні особливості топографії каналу нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини та укладено висновки; підготовка матеріалів для реєстрації.)

47. Ошурко АП, Олійник ІЮ, Кузняк НБ. Classification of the topography of the mandibular canal in case of bone atrophy caused by the loss of the masticatory teeth. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 21.09.2022 № 114913. Авторське право і суміжні права : Офіційний електронний бюлетень. 2023;73:153 <https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-copyright> *(Здобувач подав ідею реєстрації авторського права на твір щодо спільно опублікованої наукової статті, при підготовці якої здійснив добір матеріалу дослідження з його вивченням та систематикою, подав ідею анатомічної систематизації топографії каналу нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини зумовленої втратою жувальної групи зубів; підготував матеріали для реєстрації.)*

48. Ошурко АП, Олійник ІЮ, Кузняк НБ. Anatomical and topographic classification of the mandibular canal with bone atrophy caused by the loss of the masticatory teeth. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 09.05.2023 № 118888. Авторське право і суміжні права : Офіційний електронний бюлетень. 2023;76:137-8. <https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-copyright> *(Здобувачем здійснено набір та проведено детальну систематизацію набраного і опрацьованого КТ морфологічного матеріалу щодо каналу нижньої щелепи, укладено розширену анатомо-топографічну класифікації каналу нижньої щелепи при атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою жувальної групи зубів; подано ідею реєстрації авторського права на твір щодо спільно опублікованої наукової статті; підготовлено матеріали для реєстрації.)*

49. Яремчук НІ, Ошурко АП, Олійник ІЮ. Age assessment of the dynamics of morphological rearrangement of bone tissue of the articular processes of the human lower jaw depending on the loss of the masticatory teeth. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 09.01.2024 № 122732. Авторське право і суміжні права : Офіційний електронний бюлетень. 2024;79:357. <https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-copyright> *(Здобувач є співавтором ідеї реєстрації авторського права на твір щодо спільно опублікованої наукової статті, здійснив відбір та провів клінічний аналіз конусно-променевих КТ пацієнтів згідно методики морфометричного та денситометричного дослідження кісткової тканини виросткових відростків нижньої щелепи у осіб зрілого віку, редагував підготовлені до подання матеріали.)*

50. Яремчук НІ, Ошурко АП, Олійник ІЮ, Герасим ЛМ, Студент ВО. Morpho-densitometric analysis of the dynamic variability of bone tissue of the coronoid processes of the human mandible, depending on the loss of the masticatory group of teeth. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 07.03.2024 № 124477.

Авторське право і суміжні права : Офіційний електронний бюлетень. 2024;80:167. <https://ukrpatent.org/uk/articles/bulletin-copyright> (Здобувач є співавтором ідеї реєстрації авторського права на твір щодо спільно опублікованої наукової статті, здійснив відбір та провів клінічний аналіз конусно-променевих КТ пацієнтів згідно методики морфометричного та денситометричного дослідження кісткової тканини вінцевих відростків нижньої щелепи, редагував підготовлені до подання матеріали.)

Жодних фактів неправдивості представлених результатів виявлено не було. Текст представлених у дисертації матеріалів є оригінальним та не порушує принципи академічної доброчесності. Дисертація та опубліковані статті і тези не містять ознак наявності академічного плагіату, що підтверджується високою унікальністю (95,81 %) та відсутністю в них плагіату згідно експертного висновку Комісії з виявлення та запобігання академічного плагіату БДМУ від 21.06.2024 р.

Необхідно відзначити, що основні положення дисертаційної роботи пройшли апробацію на: Всеукраїнській науково-практичній конференції з навчальним тренінгом із оволодіння практичними навичками “Сучасні аспекти клінічної стоматології: впровадження інноваційних технологій у практичну стоматологію” (Рівне-Київ, 28-29 травня 2021 р.); Науково-практичній конференції до Всесвітнього дня анатомії “Актуальні питання біомедичних наук” (Харків, 13 жовтня 2021 р.); Міжнародному Конгресі лідерів ключових думок на базі “Інституту біотехнологій людини Едуардо Анітуа” (Віторія Гастейз, Іспанія, 15-16 жовтня 2021 р.); V-й Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю “Теорія та практика сучасної морфології” (Дніпро, 20-22 жовтня 2021 р.); VI-й Міжнародній науково-практичній конференції “Проблеми, досягнення та перспективи розвитку медико-біологічних і спортивних наук” (Миколаїв, 29 жовтня 2021 р.); III-й Всеукраїнській науково-практичній конференції “Сучасні перспективи розвитку стоматології через призму досліджень молодих вчених” (Рівне, 10-11 лютого 2022 р.); Науково-практичній конференції з міжнародною участю “Прикладні питання сучасної морфології”, присвяченій 100-річчю від дня народження професорки В.А. Малішевської (Чернівці, 23-24 березня 2022 р.); Фаховій школі “Міждисциплінарна взаємодія в досягненні вискоєфективного лікування стоматологічних захворювань” (Київ-Рівне, 15 червня 2022 р.); Першому Українському міжнародному морфологічному симпозіумі “Новітні досягнення клінічної анатомії і оперативної хірургії в розвитку сучасної медицини і стоматології” (Полтава, 16-17 червня 2022 р.); Онлайн-лекції за матеріалами докторської дисертації для аспірантів – здобувачів ступеня доктора філософії 1-4 років навчання “Прогресивність сучасних методик дослідження з імплементацією в науково-практичну діяльність медицини” (Чернівці, БДМУ,

09 листопада.2022 р.: лектор); IV-й Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю “Сучасні перспективи розвитку стоматології через призму досліджень молодих вчених” (Рівне, 7-8 лютого 2023 р.); Scientific and pedagogical internship “Priorities of medical education development in Ukraine and the Baltic States”: Internship proceedings (Riga, Republic of Latvia, February 27 – April 9, 2023); The 8th International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world” (London, United Kingdom, April 20-22, 2023); The XVI International Scientific and Practical Conference “Integration of scientific solutions and methods into practice” (Paris, France, April 24–25, 2023); Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю “Тканинні реакції в нормі, експерименті та клініці”, присвяченій пам’яті члена-кореспондента НАМН України, д.мед.н., професора Ю. Б. Чайковського (Київ, 8-9 червня 2023 р.); Науково-практичній конференції, присвяченій 30-річчю заснування Асоціації патологоанатомів України “Актуальні проблеми патологічної анатомії” (Київ, 5-6 жовтня 2023 р.); VII-й Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю “Теорія та практика сучасної морфології” (Дніпро, 1-3 листопада 2023 р.); Науково-практичній конференції за участю молодих вчених “Сучасні аспекти розвитку персоніфікованої медицини: виклики сьогодення і погляд у майбутнє” (Київ, 01-02 листопада 2023 р.); V-й Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю “Сучасні перспективи розвитку стоматології через призму досліджень молодих вчених” (Рівне, 07-08 лютого 2024 р.); International scientific-practical conference “Science, education and technology: global trends and the regional aspect”: collection of materials (Tampere, Finland, February 3, 2024); Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю для студентів та молодих вчених “Клінічна стоматологія у векторі наукових досліджень” (Рівне, 8 травня 2024 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю “Організаційні та клінічні аспекти пацієнт-орієнтованого підходу до лікування та реабілітації в сучасних умовах” (Київ, 30 травня 2024 р.); 102-105-их підсумкових науково-практичних конференціях з міжнародною участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 2021-2024). Обговорення проводилось за участю провідних європейських та вітчизняних вчених, що знайшло відображення в публікаціях у фаховій літературі.

За підсумками роботи 105-ї підсумкової науково-практичної конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького складу Буковинського державного медичного університету, присвяченої 80-річчю БДМУ, наукову доповідь докторанта, д-ра філософії А.П. Ошурка на тему: «Plasma rich in growth factors (PRGF) in targeted regeneration of mandibular bone tissue», що є фрагмент дисертаційної роботи, відзначено дипломом БДМУ у номінації «Перспективний

науковий напрямок» (наказ ректора університету № 60-Адм. від 12.02.2024).

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у практичну, науково-педагогічну діяльність та наукову роботу: кафедри стоматології (прот. № 3 від 21.10.2022 – два акти впровадження) ЗВО ДЗ «Луганський державний медичний університет» МОЗ України; КП «Рівненська обласна стоматологічна поліклініка» (прот. № 1 від 01.06.2022; прот. № 2 від 01.09.2022) Рівненської обласної ради; кафедри анатомії людини та гістології (прот. № 4 від 03.11.2022) медичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» МОН України; кафедри нормальної анатомії (прот. № 2а від 02.11.2022) ЗВО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України; кафедр ортопедичної стоматології (затв. 24.10.2022), стоматології ФПО (затв. 25.10.2022), хірургічної стоматології (прот. № 3 від 06.10.2022), анатомії людини (прот. № 9 від 03.10.2022) Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України; кафедр оперативної хірургії та клінічної анатомії (прот. № 9 від 24.10.2022), анатомії людини (прот. № 2 від 16.09.2022) Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова МОЗ України; кафедр щелепно-лицевої хірургії (прот. № 15 від 12.12.2023 – три акти впровадження), терапевтичної стоматології (прот. № 12 від 20.12.2023 – два акти впровадження) НУОЗ імені П.Л. Шупика; КНП «Сарненська стоматологічна поліклініка» (прот. № 27 від 14.11.2023 – два акти впровадження; прот. № 4 від 27.11.2023) Сарненської міської ради; МЦ ПП ЦЗП «Дантист» (прот. № 10 від 29.11.2023 – два акти впровадження; прот. № 3 від 23.11.2023) смт. Рафалівка, Варашський район, Рівненська область; КНП «Володимирецька багатoproфільна лікарня» (прот. № 24 від 09.11.2023 – три акти впровадження) м. Володимирець, Рівненська область; ТОВ «Альянс – 32» (прот. № 039 від 03.11.2023 – два акти впровадження; прот. № 024 від 24.01.2023) м. Вараш, Рівненська область.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Завершене наукове дослідження здобувача виступає фундаментальною роботою щодо представленого деталізованого морфометричного аналізу і вивчення денситометричних особливостей як набутої атрофії кісткової тканини НЩ людини, зумовленої кінцевими дефектами зубних рядів та ускладненої топографічними особливостями каналу НЩ, так і її реабілітації – з використанням аутоклітинних трансплантатів, коротких (ультракоротких) імплантатів, яка стане основою для подальших наукових дискусій та клінічної диференціації при виборі належних малоінвазивних методів реабілітації стоматологічних пацієнтів.

Результати проведеного комплексного дослідження сьогодні є важливими для клінічної стоматології, оскільки можуть стати підґрунтям для напрацювання нових ефективних методів профілактики та лікування патологічних станів кісткової тканини щелеп із використанням аутоклітинних трансплантатів, для аугментації та направленої регенерації, враховуючи функціональні властивості для відновлення жувальної ефективності, мовлення та естетичних функцій.

Отримані наукові результати щодо морфометричних значень та кількісно-якісних показників щільності кісткової тканини НЩ людини рекомендовані до використання в навчальному процесі кафедр хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, терапевтичної й ортопедичної стоматології, морфологічних кафедр, а також при написанні навчальних посібників та монографій.

Результати дисертаційного дослідження Ошурка А.П. впроваджено у практичну, науково-педагогічну діяльність та наукову роботу медичних установ та низки кафедр медичних університетів України, що підтверджено наявністю 29 актів впровадження. За результатами досліджень отримано 6 (шість) Свідощів про реєстрацію авторського права на твір та подано 3 (три) нововведення, що включені до Переліку наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я України.

Таким чином, за сукупністю своїх критеріальних ознак дисертаційна робота докторанта Ошурка А.П. відзначається актуальністю, вагомим теоретичним та практичним значенням для практичної охорони здоров'я України. Результати проведеного дослідження створюють підґрунтя для подальших наукових досліджень.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і основних положень дисертації

Виклад матеріалу в рукописі дисертації докторанта Ошурка А.П. послідовний та логічний, написаний грамотною літературною українською мовою, аргументовано, вдало, дохідливо, з цілком логічним використанням наукової термінології і лексики, структурно відповідає існуючим вимогам. Вся дисертаційна робота викладена на 397 сторінках комп'ютерного друкованого тексту, а вміст основного тексту роботи надруковано на 262 сторінках. При оформленні рукопису дисертації здобувач скористався загально прийнятими рекомендаціями: робота складається з анотацій, змісту, переліку умовних скорочень, вступу, огляду літератури, розділу матеріалів та методів дослідження, п'яти розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів досліджень, висновків, рекомендацій щодо науково-практичного використання одержаних результатів,

списку використаних літературних джерел і додатків. Дисертаційна робота містить 103 рисунки та 18 таблиць.

Варто наголосити, що у цій роботі здобувачем дотримано норми Закону України від 01.06.2010 р. № 2297-VI «Про захист персональних даних» із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 23.02.2012 р. № 4452-VI, від 20.11.2012 р. № 5491-VI, що регулюють правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних, і спрямовані на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина. Усі дослідження проводились із дотриманням основних положень GCP (1996 р.), Конвенції Ради Європи про права людини та біомедицину (від 04.04.1997 р.), Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації про етичні принципи проведення наукових медичних досліджень за участю людини (1964–2013 рр.), наказу МОЗ України № 690 від 23.09.2009 р. (у редакції Наказу МОЗ України № 190 від 31.01.2023 р.). На етапі планування роботи напрямок даних досліджень розглянуто та затверджено Комісією з питань біомедичної етики ЗВО Буковинського державного медичного університету, Чернівці, Україна (прот. № 2 від 21.10.2021 р.). Згідно наступного висновку цієї ж Комісії з питань біомедичної етики (прот. № 8 від 16.05.2024 р.) порушень морально-правових норм при проведенні науково-дослідної роботи на етапі її завершення не виявлено.

В «Анотації» українською та англійською мовами репрезентовані найбільш вагомні результати дослідження з акцентом на наукову новизну та наведений список публікацій за темою дисертаційної роботи.

У «Вступі», який викладено на 13 сторінках дисертант розкрив актуальність проведеного дослідження, визначив мету і завдання, об'єкт та предмет дослідження; аргументовано вказав обрані методи дослідження; визначив наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, зазначивши свій особистий внесок; описав дані про наукові форуми з апробацією результатів виконаної наукової роботи та кількість публікацій з матеріалами дисертаційного дослідження.

Перший розділ (огляд літератури) складається з 3 (трьох) підрозділів, що викладені на 38 сторінках. Розділ присвячено детальному опрацюванню літературних джерел, щодо прогресивності вітчизняних та світових наукових обґрунтувань у реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографоанатомічною особливістю каналу НЩ. Аналіз, проведений автором, свідчить про його високу обізнаність з літературою щодо даної проблеми та вміння доступно узагальнити і подати матеріал. З огляду літератури впливає низка невивчених проблемних питань, які дисертант виніс як завдання свого дослідження та які знайшли відображення в подальших публікаціях автора. Розділ

завершується підсумком щодо наукових досягнень у цьому напрямку та перспектив і необхідності наступних досліджень. Матеріали, викладені в даному розділі, оприлюднені у 6 (шести) наукових працях.

Другий розділ «Матеріал і методи дослідження» складається з трьох підрозділів та викладений на 42 сторінках. Перший підрозділ автор присвятив матеріалу дослідження, де вказав кількість та підходи щодо параклінічного відбору тематичних КТ-цифрових зображень пацієнтів, забору продуктів аутологічного мезоконцентрату з його наступним практичним використанням для їх реабілітації, забору постаугментаційного біоптату кісткової тканини, матеріалу дослідження з визначення первинної та постінтеграційної стабільності коротких і ультракоротких імплантатів. Другий підрозділ даного розділу присвячений методам дослідження з розставленням акцентів на особливостях методів морфометричного, денситометричного та 3D-реконструкційного моделювання з використанням опційних можливостей КТ; методам трансмісійного та скануючого електронно-мікроскопічного дослідження продуктів аутомезоконцентрату, методиці дослідження постаугментаційної кісткової тканини НЩ, методу резонансно-частотного аналізу та статистичної обробки результатів морфометричного, денситометричного, мікроскопічного дослідження та резонансно-частотного аналізу, їх інтерпретації в обґрунтуванні реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу НЩ. Третій підрозділ автор присвятив інноваційному забезпеченню дослідження.

Всі методи дослідження, внесені до Розділу 2 рукопису дисертації вдало поєднані між собою та відповідають поставленим меті й завданням. Слід підкреслити творчий підхід здобувача щодо вирішення поставлених завдань, оскільки Ошурко А.П. досяг успіху завдяки добору і поєднанню широкого спектру методів. Матеріал розділу документально підтверджені 33 рисунками й 2 таблицями та відображені в опублікованих 9 (дев'яти) наукових роботах.

Далі здобувачем у рукописі дисертації викладено п'ять розділів власних досліджень.

Третій розділ «Анатомо-топографічні особливості каналу НЩ при атрофії кісткової тканини зумовленої втратою жувальної групи зубів», що викладений на 43 сторінках, присвячений надважливому для практичних стоматологів питанню – результатам досліджень щодо вікової оцінка динаміки морфологічної перебудови кісткової тканини НЩ людини залежно від втрати жувальної групи зубів. У шести підрозділах автор розкриває варіантну анатомію каналу НЩ з особливостями його топографії при атрофії кісткової тканини зумовленої втратою жувальної групи зубів; надає морфометричний аналіз топографічної мінливості лівого та правого каналів НЩ при втраті жувальної групи зубів; проводить

клініко-одонтологічний аналіз структурної топографії каналу НЩ при атрофії кісткової тканини із застосуванням методу КТ; розкриває значення морфометричного дослідження для визначення мінливості топографічних співвідношень структур НЩ, на прикладі сагітального зрізу її кута. Окремо слід наголосити на значимості шостого підрозділу Розділу 3, в якому здобувач подав сформовану за результатами проведених досліджень анатомо-топографічну класифікацію каналу НЩ при атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою жувальної групи зубів. У підсумку до Розділу 3 автором зроблено обґрунтований висновок про те, що щільність кісткової тканини кортикального шару кута НЩ, яку прийнято вважати умовно «сталою», піддається денситометричній варіації залежно від тривалості/часу й сили дії та поширення етіопато-генетичних чинників.

Розділ 3 містить 7 таблиць, 27 рисунків та завершується узагальнюючим підсумком і посиланням на бібліографію 10 наукових праць здобувача, серед яких публікації 4 статей за результатами дослідження в наукових журналах, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection, Q4.

Комісійно рецензенти висловлюють своє захоплення поданням здобувачем такого значимого для практичної стоматології розділу дисертації, що, власне, беззаперечно підкреслює потребу розуміння анатомічного підґрунтя стосовно реабілітації стоматологічних пацієнтів при лікуванні атрофії кісткової тканини НЩ людини, спричиненої набутими дефектами зубних рядів. Із цих позицій абсолютно схвалюємо рішення здобувача і його наукового консультанта щодо подання дисертаційної роботи за двома спеціальностями «221 – Стоматологія» та «222 – Медицина», оскільки вважаємо, що ця робота по праву повністю відповідає двом шифрам спеціалізацій – як «14.01.22 – Стоматологія», так і «14.03.01 – Нормальна анатомія».

У четвертому розділі дисертації «Дослідження якісних характеристик кісткової тканини НЩ людини при втраті жувальної групи зубів», що викладений на 16 сторінках та документований 3 рисунками і 5 таблицями, здобувачем подано результати дослідження щодо денситометричної оцінки в обґрунтуванні реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини НЩ, проводиться порівняльний аналіз денситометричного визначення кісткової тканини лівої та правої сторін НЩ, при втраті жувальної групи зубів.

Завершується Розділ 4 аргументованим підсумком та бібліографічним посиланням на 13 публікацій автора, де окрім публікацій у фахових наукових виданнях України зазначені 3 статті – у наукових виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection, Q4.

Матеріал розділу 5 «Електронно-мікроскопічний аналіз отриманих

продуктів аутологічного мезоконцентрату – Plasma Rich in Growth Factors (PRGF)», що викладений на 24 сторінках, присвячений дослідженню продуктів аутомезоконцентрату та дослідженням постаугментаційної кісткової тканини НЩ. Підкреслюємо, що дані дослідження здійснювались на основі укладеної, за прямої участі здобувача, Міжнародної угоди про наукову співпрацю з Інститутом біотехнології людини Едуарда Анітуа, (Віторія Гастейз, Іспанія) та угоди про наукову співпрацю з Міжкафедральною лабораторією електронної мікроскопії ЛНМУ імені Данила Галицького (Львів).

Розділ містить 17 рисунків та 2 таблиці за матеріалами досліджень автора. Наприкінці Розділу 5 теж наявний аргументований підсумок та перелік 6 публікацій здобувача, серед яких бібліографія наукових статей у фахових виданнях України, 2 виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection, Q4 та публікацій щодо оприлюднення фрагментів дослідження у матеріалах наукових форумів.

Шостий розділ «Реабілітація пацієнтів із кінцевими дефектами зубних рядів НЩ, при атрофії кісткової тканини, ускладненої топографічними особливостями її каналу з використанням аутоклітинних трансплантатів» викладено на 22 сторінках рукопису. У ньому дисертантом детально описано та обговорено отримані результати щодо морфологічних особливостей кісткової тканини при «атрофії від бездіяльності» на прикладі сегменту НЩ людини та реабілітації пацієнтів із використанням аутоклітинних трансплантатів (власний клінічний досвід лікування).

Розділ містить аргументований підсумок за матеріалами досліджень автора та ілюстрований 13 рисунками. Наприкінці розділу теж наявний перелік 5 публікацій здобувача, серед яких бібліографія наукових статей у фахових виданнях України, 1 науковому рецензованому виданні країни Європейського Союзу (Польща), 1 виданні, що індексується в наукометричній базі Scopus Q4 та публікацій щодо оприлюднення фрагментів дослідження у матеріалах наукових форумів.

Матеріал розділу 7 «Дослідження первинної та постінтеграційної стабільності коротких, ультракоротких імплантатів», що викладений на 21 сторінці рукопису дисертації, присвячений суто стоматологічному клінічному дослідженню з визначенням первинної стабільності імплантатів, проведеним за допомогою резонансно-частотного аналізу техніки Penguin Instruments (RFA) у декларативних одиницях вимірювання – коефіцієнта стабільності імплантату (ISQ). Окрім аргументованого викладення матеріали розділу документально підтверджені ілюстрацією 9 рисунків та 2 таблиць із статистично опрацьованим цифровим викладенням. Наприкінці розділу указаний перелік із 6 публікацій здобувача, серед яких бібліографія 2 наукових статей, що індексуються в наукометричній базі Scopus, Q4 та публікацій щодо оприлюднення фрагментів дослідження у

матеріалах наукових форумів.

У восьмому розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження», що викладений на 30 сторінках, дисертантом детально обговорено та описано отримані результати, наголошено на новизні і практичній значущості отриманих власних даних. Здобувач проводить аналіз та узагальнення результатів дослідження, які суттєво розширюють і поглиблюють знання щодо обґрунтування реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу НЩ.

Заслуговує схвальної оцінки також міркування автора щодо корисності отриманих даних та їхнього використання у практичній медицині.

У підсумку до даного розділу автор підкреслює, що у завершеному дослідженні досягнуто, поставленої на основі опрацювання наукової літератури, мети наукової роботи – дослідити анатомо-топографічні особливості каналу НЩ людини при атрофії кісткової тканини, зумовленої набутими двохсторонніми кінцевими дефектами зубних рядів та обрано методи реабілітації з відновленням функціональних властивостей.

Важливою частиною дисертаційного дослідження здобувача Ошурка А.П. постають 12 висновків, які повністю відповідають поставленим завданням і є логічним підсумком розділів результатів власних досліджень та слугують теоретичним підґрунтям для 7 практичних рекомендацій.

У свою чергу, практичні рекомендації автора конкретні, прагматично зрозумілі та повністю ґрунтуються на результатах дослідження Ошурка А.П., підкреслюють їх прикладне застосування у клінічній стоматології, як підґрунтя для напрацювання нових ефективних методів профілактики та ранньої діагностики патологічних станів кісткової тканини НЩ, з акцентом на використання як у практичній, так і теоретичній галузях медицини, а також у лабораторіях скринінгу морфологічного матеріалу.

Слід зазначити, що як висновки, так і практичні рекомендації здобувача є аргументованими та переконливими.

Список використаних джерел налічує 329 найменувань (із них: 69 – кирилицею; 260 – латиницею), оформлений згідно встановлених вимог. Переважна більшість проаналізованих джерел літератури є англомовними та опубліковані за 5 останніх років.

Завершують рукопис дисертації обов'язкові Додатки включно з 29-а Актами впровадження отриманих результатів дисертаційного дослідження та вихідними таблицями для статистичного аналізу.

Виходячи із вище зазначеного, слід констатувати наявність всіх необхідних розділів, що характеризує дане дослідження, як завершену науково-кваліфікаційну працю, що викладена й оформлена згідно основних вимогами Департаменту

Атестації Кадрів МОН України.

Узагальнюючи дані, наведені в індивідуальних рецензіях затверджених рецензентів (згідно Наказу ректора № 405-Адм. від 13.09.2024 року «Про проведення попередньої експертизи докторської дисертації (фаховий семінар)» з метою введення в дію рішень Вченої ради Буковинського державного медичного університету МОЗ України, протокол № 15 від 25.06.2024 року), слід відзначити, що на момент проведення публічної презентації наукового дослідження у формі фахового семінару з метою апробації дисертації усі неточності усунені, зауваження виправлені. Додаткових побажань до наукової роботи немає.

Дисертаційна робота відповідає паспортам спеціалізації 14.01.22 – Стоматологія (спеціальності «221 – Стоматологія») і спеціалізації 14.03.01 – Нормальна анатомія (спеціальності «222 – Медицина») галузі знань – 22 «Охорона здоров'я».

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Ошурка Анатолія Павловича «Обґрунтування реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу нижньої щелепи» являє собою цілісне і завершене наукове дослідження, яке містить оригінальний підхід до вирішення актуальної наукової проблеми медицини в галузі стоматології, щелепно-лицевої хірургії, сутність якого полягає у комплексному дослідженні проявів варіантної анатомії та топографічних особливостей каналу/каналів НЩ при атрофії кісткової тканини, зумовленої втратою жувальної групи зубів, із використанням сучасних рентгенологічних методів дослідження, аналізу та обґрунтування малоінвазивних методів реабілітації пацієнтів.

За актуальністю, обсягом, науково-методичним рівнем, фактичною новизною отриманих результатів, теоретичною і практичною цінністю наукових даних, рівнем оприлюднення та впровадження результатів дослідження, академічною доброчесністю дисертаційна робота Ошурка Анатолія Павловича «Обґрунтування реабілітації пацієнтів із атрофією кісткової тканини, ускладненої топографо-анатомічною особливістю каналу нижньої щелепи» відповідає пп. 7 та 9 «ПОРЯДКУ присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17.11.2021 р. (із змінами та доповненнями) та Наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» із галузі знань «22 – Охорона здоров'я» за спеціальностями «221 – Стоматологія» і «222 – Медицина» та рекомендується до розгляду у встановленому порядку у спеціалізованій докторській вченій раді за профілями «14.01.22 – Стоматологія» і «14.03.01 – Нормальна анатомія».

Висновок підготовлено за результатами фахового семінару, який відбувся 18 вересня 2024 року на базі кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії за участі членів наукової комісії Буковинського державного медичного університету, фахівців кафедр терапевтичної стоматології; ортопедичної стоматології; стоматології дитячого віку; анатомії людини імені М.Г. Туркевича; анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії; гістології, цитології та ембріології; медичної біології та генетики; мікробіології та вірусології; фармакології та патологічної анатомії.

Рецензенти:

завідувач кафедри ортопедичної стоматології
Буковинського державного медичного університету,
доктор медичних наук, професор



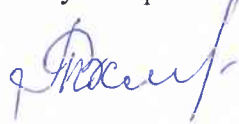
Олександр БЄЛІКОВ

професор закладу вищої освіти
кафедри стоматології дитячого віку
Буковинського державного медичного університету,
доктор медичних наук, професор



Оксана ГОДОВАНЕЦЬ

професор закладу вищої освіти
кафедри анатомії людини імені М.Г. Туркевича
Буковинського державного медичного університету,
доктор медичних наук, професор



Тетяна ХМАРА

Підпис	<i>Бєліков О</i>
	<i>Годованець О</i>
	<i>Хмара Т</i>
засвідчує	
Начальник відділу кадрів	
Буковинського державного медичного університету	



Тетяна Хмара